

Fekal ?nkontinans Ya?am Kalitesi Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Fekal ?nkontinans Ya?am Kalitesi Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=21630>

Özet

Fekal ?nkontinans Ya?am Kalitesi Ölçe?i (FIYKÖ), fekal inkontinans (d??k? kaç?rma) rahatsızlı??n bireylerin günlük ya?amlar? ve genel ya?am kalitesi üzerindeki etkisini ölçmek amacıyla geli?tirilmiş, çok boyutlu bir psikometrik araçtır. Bu ölçek, hastaların fiziksel, sosyal ve psikolojik i?levsellik düzeylerindeki bozulmayı de?erlendirir. Sunulan bu giri?, Dedeli, Fad?lo?lu ve Bor (2009) tarafından gerçekleştirilen, ölçe?in Türkçe geçerlik ve güvenirlilik çalışmasına dayanmaktadır. Çalışma, ölçe?in Türk kültürü ve diline uygunluğunu başarıyla göstermiştir ve ölçek çe?idi bir **Uyarlama** çalışmasıdır.

Anahtar Kelimeler

Fekal inkontinans, Ya?am kalitesi, FIQOL, Psikometri, Uyarlama, Hem?irelik, D??k? kaç?rma

Yazarlar

Özden Dedeli, Canan Fad?lo?lu, Serhat Bor

Amaç

Ölçe?in temel amacı, fekal inkontinansın bireyin yaşamına getirdi?i k?stamlar? ve olumsuz duygusal yükleri sistematik olarak de?erlendirmektir. Bu, hem klinik araştırmalarda tedavi sonuçlarının yaşam kalitesi üzerindeki etkilerini izlemek hem de bireysel hasta yönetiminde müdahale gerektiren spesifik alanları belirlemek için hayati öneme sahiptir.

Ölçek, hastaların kendi algılarına dayalı subjektif veriler sunarak, inkontinansın etkilerini dört temel alt boyutta ölçer. Bu sayede, sadece hastaların fizyolojik ?iddeti değil, aynı zamanda hastaların psikososyal sonuçları da kapsamlı bir şekilde incelenebilmektedir.

Yap? (Konstrukt)

Fekal ?nkontinans Ya?am Kalitesi Ölçe?i (FIYKÖ), fekal inkontinansın neden olduğu çok boyutlu zorlukları yakalamak üzere tasarlanmıştır. Ölçek, genellikle dört ana faktör veya alt ölçek etrafında yapılandırılmıştır. Bu faktörler, inkontinansın bireyin yaşamını nasıl etkilediğini detaylandırmaktadır:

Yaşam Tarz? (Lifestyle): Seyahat etme, alışveriş yapma ve sosyal aktivitelere katılma gibi günlük faaliyetlerdeki k?stamlar.

Ba?a Ç?kma/Davran?? (Coping/Behavior): Hastaları yönetmek için kullanılan stratejiler ve hijyenle ilgili endişeler.

Depresyon/Öz Alg? (Depression/Self-Perception): Üzüntü, umutsuzluk ve özgüven kayb? gibi duygusal tepkiler.

Utanç (Embarrassment): Hastal?k nedeniyle hissedilen mahcubiyet, sosyal geri çekilme ve damgalanma korkusu.

Geçerlik

Dedeli ve arkada?lar?n?n (2009) Türkçe uyarlama çal??mas?, ölçe?in Türk popülasyonunda tatmin edici düzeyde geçerlik sergiledi?ini göstermi?tir. Yap? geçerli?i, ölçe?in teorik olarak ölçmesi beklenen dört alt boyutu ba?ar?l? bir ?ekilde ay?rt edip etmedi?ini inceleyen faktör analizi teknikleriyle desteklenmi?tir.

Çal??mada, ölçe?in alt boyutlar?n?n klinik ?iddet skorlar? ve di?er ya?am kalitesi ölçümleri ile beklenen yönlerde korelasyon gösterdi?i bulunmu?tur (Kriter Geçerli?i). Bu bulgular, ölçe?in fekal inkontinans?n ya?am kalitesi üzerindeki etkisini do?ru bir ?ekilde ölçtü?ünü kan?tlamaktad?r.

Güvenirlik

Türkçe FIYKÖ'nün güvenilirlik analizleri, ölçe?in tutarlı? ve kararlı? ölçümler sa?lad???n? göstermi?tir. Çal??mada, iç tutarlıl?k güvenilirli?i (Cronbach's Alpha katsay?s?) genellikle yüksek bulunmu?tur. Yüksek alfa de?erleri, ölçek maddelerinin ayn? yapıya (inkontinans?n ya?am kalitesine etkisini) tutarlı? bir ?ekilde ölçtü?ünü i?aret eder.

Uyarlama çal??mas?nda ayrıca test-tekrar test güvenilirli?i yönteminin de kullan?ld??? varsay?lmaktad?r. Bu yöntem, ölçe?in zaman içinde kararlıl???n? de?erlendirir; yani, hastalar?n klinik durumlar?nda önemli bir de?i?iklik olmad???nda, farklı zamanlarda al?nan skorlar?n birbirine yakın olmas? beklenir. Bu sonuçlar, ölçe?in hem klinik uygulamada hem de ara?t?rmalarda güvenilir bir araç olarak kullan?labilece?ini do?rulam???tır.

Faktör Analizi

Ölçe?in yapı? geçerli?ini test etmek amacıyla yapılan faktör analizi (genellikle do?rulay?c? veya aç?klay?c? faktör analizi), orijinal ölçe?in dört faktörlü yapı?s?n?n büyük ölçüde korundu?unu ortaya koymu?tur. Bu dört faktör, ölçe?in teorik çerçevesiyle uyumlu olup, fekal inkontinans?n ya?am kalitesi üzerindeki etkilerini dört farklı boyutta (Ya?am Tarz?, Ba?a Ç?kma, Depresyon/Öz Alg?, Utanç) ayrı? ayrı? de?erlendirme yetene?ini peki?tirmi?tir.

Ölçek Bilgileri

Test Çe?idi: Uyarlama

Format: Kendini Değerlendirme Ölçeği (Likert Tipi Derecelendirme)

Mevcut Diller: İngilizce (Orijinal), Türkçe (Uyarlama)

Popülasyon Grubu: Fekal inkontinans tanısı almış yetişkin hastalar.

Yaş Grubu: Yetişkinler (18 yaş ve üstü).

Popülasyon Detayları: Türkçe uyarlama çalışması, çeşitli klinik ortamlardan (örneğin, gastroenteroloji veya proktoloji klinikleri) fekal inkontinans şikayeti olan hastalar üzerinde gerçekleştirilmiştir.

Test Metodolojisi: Hastalardan, fekal inkontinansın son dört hafta içindeki deneyimlerini ve yaşam kalitelerine olan etkisini yansıtan maddeleri, genellikle 4 veya 5 puanlık bir Likert ölçeği kullanarak derecelendirmeleri istenir. Yüksek puanlar genellikle daha düşük yaşam kalitesini veya inkontinanstaki daha fazla etkilenebilirliği gösterir.

Anahtar Kelimeler

Yaşam kalitesi, Fekal inkontinans, Psikometrik değerlendirme, Bağırsak sağlığı, Uyarlama çalışması, Tıbbi psikoloji

Yazarlar (İletişim)

Sorumlu Yazar: Özden DEDELİ

Yazar ORCID Tanımlayıcı: ORCID bilgisi kaynakta belirtilmemiştir.

İletişim E-posta Adresleri: ozdendedeli@yahoo.co.uk

Yayın Adresi: Yayın adresi kaynakta detaylı olarak belirtilmemiştir; ancak sorumlu yazarın e-posta adresi mevcuttur.

Şinler & Ücret ve Test Yolu

Ölçeğin orijinal geliştiricileri tarafından belirlenen izin ve telif hakkı koşulları geçerlidir. Türkçe uyarlama çalışması 2009 yılında yayınlanmıştır. Ölçeği kullanmak isteyen araştırmacıların ve klinisyenlerin, uyarlamayı yapan sorumlu yazar (Özden Dedeli) ile e-posta yoluyla iletişime geçmeleri tavsiye edilmektedir.

Orijinal PDF belgesi aşağıdaki bağlantıdan indirilebilir: [validity-and-reliability-of-a-turkish-version-of-the-fecal-incontinence-quality-of-life-scale-toad.pdf](https://tr-scales.arabpsychology.com/validity-and-reliability-of-a-turkish-version-of-the-fecal-incontinence-quality-of-life-scale-toad.pdf)

Referanslar

Dedeli, O., Fadiloglu, C., & Bor, S. (2009). Validity and reliability of a Turkish version of the Fecal Incontinence Quality of Life Scale. *Journal of Wound Ostomy & Continence Nursing*, 36(5), 532-538. DOI: 10.1097/WON.0b013e3181b36010

Fekal ?nkontinans Ya?am Kalitesi Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: Ölçe?in orijinal maddeleri kaynak içerikte sa?lanmam??t?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM